

The best student work is celebrated and encouraged both morally and materially, namely, diplomas, commendations, and monetary awards.

Key words: science, scientific research, object, subject, knowledge.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2018 р.

Прийнято до друку 25.05.2018 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Бабич В. І.

УДК 378.046.4

О. Ш. Тонне

УТОЧНЕННЯ ПОНЯТТЯ «ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ»

Успіх реформи «Нова українська школа», старт якої запланований на 2018 рік, залежить від готовності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів до нових імперативів професійної діяльності, у відповідності до яких вони набувають більшої самостійності при визначенні стратегії і тактики виконання професійних завдань.

Утвердження нового формату професійної діяльності вчителів пов'язано з їх перманентним професійним розвитком, який не можливий без цілеспрямованої, внутрішньо мотивованої самостійної пізнавальної діяльності.

Ідеї щодо сутності самостійної пізнавальної діяльності та педагогічних механізмів її організації у здобувачів освіти з різних спеціальностей викладено в працях Т. Корогод, С. Переславської, Л. Рябченко, М. Солдатенка. Сутність професійного самовдосконалення розкрито в роботах М. Ксьонзенко, Л. Суценко, В. Фрицюк. Об'єднує авторів погляд на самостійну пізнавальну діяльність як на послідовність предметних дій і когнітивних операцій здобувача освіти, мета яких визначається його потребами та мотивами, а досягається опрацюванням інформаційних джерел з наступним упредметненням його результатів у професійній діяльності.

Разом з тим, знайомство з науковими джерелами показало, що для позначення педагогічного впливу, спрямованого на упорядкування названої діяльності використовуються такі термінологічні конструкції: організація навчально-пізнавальної (пізнавальної) діяльності (С. Генкал, С. Заскалета, О. Осова); організація самостійної роботи (Н. Бойко); управління пізнавальною діяльністю (Л. Рябченко, В. Ястребова); розвиток самостійної пізнавальної діяльності (М. Солдатенко); формування навчально-пізнавальної (пізнавальної) діяльності (Г. Костишина, Т. Тернавська). Окрім дефініцій, у науковій літературі

представлені різноманітні алгоритми та моделі процесу управління (організації, розвитку, формування) пізнавальною діяльністю.

Аналіз наукових джерел показав, що кожен з авторів обґрунтовує власну дефініцію процесу педагогічного впливу, спрямованого на підвищення якості пізнавальної діяльності здобувачів освіти, що створює утруднення в розумінні авторського задуму науковою спільнотою.

Зважаючи на сказане, а також на те, що вивчення будь-якого педагогічного феномена вимагає не тільки застосування дослідницьких методів, а й визначення авторської позиції стосовно змісту ключового поняття, *мета даної статті* – уточнення змісту дефініції «організація самостійної пізнавальної діяльності вчителя загальноосвітнього навчального закладу у процесі підвищення кваліфікації».

Метод дослідження – аналіз наукових джерел з наступним узагальненням його результатів.

Зміст дефініції «самостійна пізнавальна діяльність» складається зі змісту ключових понять «самостійність», «пізнання», «діяльність», «організація». У зв'язку з цим звернемося до їх аналізу.

Перш за все, спрямуємо зусилля на уточнення змісту поняття «самостійність». Прикладами визначень самостійності у науковій літературі є такі:

- якість особистості, що виражається в умінні ставити перед собою певні цілі, досягати їх власними силами [6, с. 27];
- якість особистості, що виявляється в критичному ставленні до явищ життя, умінні ставити життєві завдання і знаходити творчі способи їхнього вирішення, проявляти ініціативу, прагненні до самоактуалізації [4, с. 58];
- здатність особистості до діяльності, яка здійснюється без втручання з зовні [5, с. 19];
- здатність людини ефективно виконувати на певні дії без будь-якої допомоги з зовні, керуючись лише власним досвідом [22, с. 200].

Поняття «самостійність» за змістом тяжіє до таких понять, як «самопідтримка» (Ф. Перлз), «спрямованість зсередини» (Д. Рісмен), «зрілість» (К. Роджерс), «автономність» (А. Маслоу, Г. Олпорт, Е. Фромм).

На думку представників гуманістичної психології та педагогіки, прояв феномену, аспекти якого позначаються названими термінами, виражається у таких атрибутах соціальної поведінки людини:

- постійне прагнення людини відповідати своєму внутрішньому образу і досягати вищого рівня зрілості й особистісного зростання (Г. Олпорт) [14];
- позитивна «свобода для» на відміну від негативної «свободи від» (Е. Фромм) [18];

- вибір варіантів поведінки серед різноманітних альтернатив на основі власних уявлень людини (А. Маслоу) [14];
- відносна незалежність дій суб'єкта від соціального оточення [16].
- Проаналізувавши і порівнявши трактування поняття «самостійність», а також близьких до нього понять, нами виділено ряд положень, на які будемо спиратися в нашому дослідженні:
 - самостійність – це якість особистості;
 - ця риса може проявлятися в будь-якому виді діяльності;
 - проявами самостійності є прагнення людини до самореалізації; наполегливість у досягненні мети, рішучість, ініціативність; незалежність дій і суджень від соціального контексту; вміння орієнтуватися в новій ситуації та інші поведінкові атрибути, загальним моментом яких є бажання суб'єкту через ту чи іншу діяльність змінити соціальне оточення у відповідності до власних уявлень.

За логікою вирішення поставлених у статті задач, нам потрібно розглядати самостійність в контексті пізнання, виходячи з чого, уточнимо значення терміна «пізнання».

У сучасній філософії пізнання розглядається як процес, спрямований на набуття знань, розуміння закономірностей об'єктивного світу (Т. Хілл) [19].

У психології «пізнання» розуміється як процес руху думки від незнання до знання, нескінченний шлях до пізнаваного об'єкту [11, с. 147] або як процес активного творчого відтворення дійсності у свідомості людини, що є результатом її діяльного предметно-практичного взаємозв'язку з навколишнім світом [13].

У педагогіці пізнання визначається як: «...процес цілеспрямованого активного відображення об'єктивного світу у свідомості людей. Відмічається, що «пізнання є специфічною, вищою формою відображення світу і здатне виходити за межі наявного стану речей» [2, с. 261].

У незалежності від науки, яку представляють учені, вони єдині у думці про те, що пізнання дійсності є процесом творчої взаємодії суб'єкта і об'єкта (людини з навколишнім світом), що опосередковується активною діяльністю людини і спрямовується на відображення у її свідомості об'єктивного світу [17].

При цьому, сьогодні є актуальною думка про те, що результатом пізнання є не тільки створення ідеальної копії стану речей, «повторення» у свідомості людини того, що вже існує, а й створення образу предметів та явищ, які відсутні у матеріальному світі, а також образу усіх можливих їх модифікацій та перетворень [15].

Проаналізувавши різні трактування поняття «пізнання», можна говорити про те, що здебільшого у науковому дискурсі пізнання розглядається як процес, спрямований на набуття знань. Ми, в свою чергу, у своїй роботі будемо дотримуватися такого ж розуміння.

Відмітимо, що сьогодні пізнання розглядається як похідна від трьох взаємопов'язаних видів діяльності людей: практичної (трудової), пізнавальної та комунікативної [3, с. 12].

Для характеристики наступного поняття – «діяльність» нами обрано діяльнісний підхід, розроблений психологами Б. Ананьєвим, О. Асмоловим, Л. Виготським, П. Гальперіним, В. Зінченко, О. Леонтєєвим та іншими вченими.

З позицій цього підходу В. Зінченко визначає діяльність як: «активну взаємодію людини з навколишньою дійсністю, у ході якої вона виступає суб'єктом, який цілеспрямовано впливає на об'єкт і задовольняє таким чином власні потреби» [12, с. 95].

Слідуючи традиціям діяльнісного підходу, Е. Юдін визначає діяльність як «специфічно людську усвідомлену форму активного ставлення до навколишнього світу, зміст якої становить його доцільна зміна і перетворення» [9].

М. Кондратьєв визначає діяльність як систему багатоаспектних і багатопланових предметних взаємодій індивіда з навколишнім світом, у результаті яких здійснюється виробництво та відтворення суб'єктом матеріальних і духовних цінностей [7].

В. Юрчук розглядає діяльність як динамічну модель взаємодії суб'єкта з об'єктивною предметною та соціальною реальністю, у процесі якої відбувається втілення в об'єкті психічної моделі-образу, а також ставлення суб'єкта до об'єктивної дійсності [21, с. 135].

Спираючись на положення діяльнісного підходу, з позицій педагогіки С. Гончаренко феномен діяльності визначає як «спосіб буття людини у світі, її здатність вносити у дійсність зміни» [2, с. 98].

Важливо відмітити, що згідно з діяльнісним підходом, діяльність містить у собі два взаємозалежні аспекти:

- зміну самого суб'єкта за рахунок поступового перетворення зовнішньої предметної дії у внутрішні розумові дії – інтеріоризацію;
- активне перетворення світу суб'єктом – екстеріоризацію.

У процесі інтеріоризації формуються поняття, узагальнення, прийоми дії, внутрішні програми (П. Гальперін). Процес інтеріоризації зовнішніх дій здійснюється завдяки слову, яке виступає знаком зовнішньої дії (Л. Виготський) [20, с. 11].

Екстеріоризація виступає як практична реалізація внутрішньої, раніше інтеріоризованої дії, програми. Згідно з Б. Ананьєвим, екстеріоризація, як перехід внутрішніх дій і операцій у зовнішні, є втіленням задумів суб'єкта діяльності, реалізації його планів і програм побудови нових об'єктів [1].

З наведених вище дефініцій і положень видно, що діяльності притаманні такі загальні характеристики:

- діяльність є специфічно людським феноменом, який характеризує свідому сторону буття (на відміну від поведінки) і є

причиною перетворень як у зовнішньому світі, так і в психічному житті людини;

- вона є невід'ємним атрибутом суб'єкту і спрямована на перетворення об'єкту (зовнішнього чи внутрішнього по відношенню до суб'єкту);
- діяльність завжди раціональна і спрямована на отримання певних результатів, якими можуть розглядатися матеріальні та духовні цінності.

Синтезуючи найбільш загальні характеристики людської діяльності, у нашому дослідженні цей феномен визначимо як процес активної взаємодії людини-суб'єкта з навколишнім і внутрішнім світом, мета якого – їхня зміна і перетворення у відповідності до інтересів, мотивів та бажань суб'єкта.

Отже, на основі сказаного вище, можна визнати, що самостійна пізнавальна діяльність є різновидом діяльності людини, обумовленої її інтересами, мотивами та бажаннями, результатом якого є придбання знань про об'єктивну та суб'єктивну реальність, тобто формування у свідомості того, хто навчається певних образів, пов'язаних з предметом пізнавального інтересу.

Останнім терміном, якому дається характеристика у цій статті, є поняття «організація». Для уточнення значення цього поняття звернемося до праць з педагогічного менеджменту (Б. Жебровський, О. Кошинець, О. Щотка та інші автори), в яких висвітлено сутність і структура управлінського циклу – послідовності ітерацій у діяльності суб'єкта управління, спрямованих на виконання певного завдання [10, с. 33].

У роботах дослідників виділено чотири управлінські функції, які є основою для управлінського циклу:

- планування – сукупність предметних дій, спрямованих на розробку та складання планів і програм діяльності освітнього суб'єкту. Ця функція забезпечується інтелектуальною роботою з інформацією для прийняття управлінського рішення. Результатом планування є оформлення програми у вигляді плану, наказу, інструкції, положення тощо;
- організація – скеровування трудової взаємодії людей і створення умов для досягнення запланованих результатів у системі, що підлягає управлінню. Виконання цієї функції забезпечується упорядкуванням дій об'єктів і суб'єктів управління з метою ефективного виконання прийнятих на попередньому етапі управлінських рішень;
- корекція – діяльність суб'єкта, орієнтована на коригування відхилень від заданої програми діяльності, у разі дестабілізуючих, дезорганізуючих впливів як зсередини, так і ззовні системи, що підлягає управлінню;

- контроль – сукупність предметних дій суб'єкта управління, спрямованих на зіставлення результатів діяльності й запланованих результатів, аналіз, а також їхню оцінку. Результат контролю – оцінка стану системи, що підлягає управлінню, яка, у свою чергу, є підставою для розробки нового рішення [10, с. 36].

У силу визначеної теми нашого дослідження, зосередимо свою увагу на такому елементі управлінського циклу, як «організація», яку, на основі аналізу публікацій з педагогічного менеджменту визначаємо як функцію управління, сутність якої – забезпечення певної структурованості, внутрішнього упорядкування, узгодженості взаємодії відносно автономних компонентів у системному об'єкті управління.

Зазвичай, у педагогічному менеджменті організація як складова управлінського циклу пов'язується з такими специфічними видами діяльності суб'єкта управління, як: визначення кола осіб, потрібних для виконання того чи іншого рішення; побудова оргструктури; регламентація діяльності; розподіл функціональних обов'язків; упорядкування зв'язків між працівниками й інструментами здійснення трудового процесу [8, с. 14].

Зазначимо, що в традиціях класичного менеджменту організація здійснюється через накази або директиви суб'єкту управління. У той же час, як сукупність дій, що ведуть до утворення і розвитку зв'язків між частинами педагогічної системи, організація може здійснюватися не через накази, а через «м'який» вплив на об'єкти, які підлягають управлінню.

Особливого значення функція організації набуває у самостійній пізнавальній діяльності, суб'єктами якої можуть розглядатися сама людина – здобувач освіти, а також навчальний заклад, який забезпечує підтримку пізнавального інтересу та створює умови для активізації суб'єктних позицій педагога і здобувачів освіти, прояв у них самоорганізації і саморегуляції у професійно-особистісному зростанні.

Основи для організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів закладено у методичній роботі закладів післядипломної педагогічної освіти, яка полягає у створенні методичних матеріалів, проведенні спеціальних заходів з професійного навчання, а також в ініціюванні процесу професійного самовдосконалення здобувачів освіти.

Слід відзначити, що вчителі мають нормативно підтвержене право на самостійний вибір науково та методично обґрунтованих форм, методів і засобів підвищення кваліфікації на конкурентній основі. При цьому сьогодні заклади післядипломної педагогічної освіти для вчителів виступають лише одним з можливих варіантів підвищення кваліфікації.

Утім, до сьогодні потенціал закладів післядипломної педагогічної освіти у контексті організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів не є вичерпаним. У цьому контексті особливо перспективним виглядає упорядкування взаємодії між педагогами закладів післядипломної педагогічної освіти

та вчителями, які проходять підвищення кваліфікації, за рахунок використання комунікаційних і мультимедійних технологій, персональних цифрових пристроїв, хмарних сервісів та соціальних мереж.

Результатом такого упорядкування очікується відображення у свідомості здобувачів освіти образів, пов'язаних з предметом навчання.

Висновки. Уточнивши значення термінів «самостійність», «пізнання», «діяльність», «організація», сформулюємо дефініцію терміну «організація самостійної пізнавальної діяльності вчителя у процесі підвищення кваліфікації». Отже, організація самостійної пізнавальної діяльності вчителя – це діяльність навчального закладу з упорядкування взаємодії між педагогами та здобувачами освіти, а також іншими суб'єктами й компонентами педагогічної системи, результатом якої очікується формування у свідомості того, хто навчається певних образів, пов'язаних з предметом навчання. Перспективним чинником організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів є цілеспрямована робота закладів післядипломної педагогічної освіти.

Першочерговим напрямком подальшого дослідження вважаємо характеристику стану організації самостійної пізнавальної діяльності у закладах післядипломної педагогічної освіти вчителів у процесі підвищення їхньої кваліфікації.

Список використаної літератури

- 1. Ананьев Б. Г.** Избранные психологические труды : в 2 т. / Б. Г. Ананьев. – М. : Педагогика, 1980. – Т. 1. – 232 с., Т. 2. – 288 с.
- 2. Гончаренко С. У.** Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
- 3. Давыдов В. В.** Предметная деятельность и онтогенез познания / В. В. Давыдов, В. П. Зинченко // Вопросы психологии, 1998. – № 5. – С. 11–14.
- 4. Дайри Н. Г.** Обучение истории в старших классах: Познавательная активность учащихся и эффективность обучения / Н. Г. Дайри. – М. : Просвещение, 1966. – 440 с.
- 5. Данилов М. А.** Теоретические основы обучения и проблема воспитания познавательной активности и самостоятельности учащихся / М. А. Данилов // Ученые записки. Казань : Изд-во Каз. гос. пед. ин-та. – 1972. Вып. 102. Вопросы воспитания познавательной активности и самостоятельности школьников. – С. 3–23.
- 6. Коджаспирова Г. М.** Педагогический словарь: для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Коджаспирова Г. М., Коджаспиров А. Ю. – М. : Издательский центр «Академия», 2000. – 176 с.
- 7. Кондратьев М. Ю.** Азбука социального психолога-практика / М. Ю. Кондратьев, В. А. Ильин. – М. : ПЕР СЭ, 2007. – 464 с.
- 8. Магруппова А. А.** Организационно-педагогические условия формирования у студентов вузов физической культуры готовности к управленческой деятельности : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Магруппова А. А. – Челябинск, 2000. – 152 с.
- 9. Огурцов А. П.**

Деятельность [Электронный ресурс] / А. П. Огурцов, Э. Г. Юдин // Философский энциклопедический словарь. – М. : Советская энциклопедия [Гл. ред.: Л. Ф. Ильичёв, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалёв, В. Г. Панов]. – 1983. – Режим доступа: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy/. **10. Переплютчиков Д. О.** Підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до організації діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Переплютчиков Д. О. – Запоріжжя, 2011. – 222 с. **11. Платонов К. К.** Краткий словарь системы психологических понятий / К. К. Платонов. – М. : Высшая школа, 1984. – 174 с. **12. Психологический словарь** / [под ред. В.П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Педагогика-Пресс, 1996. – 440 с. **13. Психология человека от рождения до смерти** / [под ред. А. А. Реана]. – Прайм-Еврознак, 2002. – 656 с. **14. Райгородский Д. Я.** (редактор–составитель). Теории личности в западноевропейской и американской психологии. Хрестоматия по психологии личности. – Самара : Издательский дом «Бахрах», 1996. – 480 с. **15. Словарь практического психолога** / [сост. С.Ю. Головин]. – Минск, Харвест, 1998. – 300 с. **16. Сущенко А. В.** Гуманізація педагогічної діяльності вчителя: Науково-методичний посібник. – Запоріжжя: Прем'єр, 2003. – 222 с. **17. Философский энциклопедический словарь.** – [2-е изд.]. – М. : Сов. Энциклопедия, 1989. – 816 с. **18. Фромм Э.** Духовная сущность человека. Способность к добру и злу. Глава 6: Свобода, детерминация, альтернативность // Филос. науки. – 1990. – № 8. – С. 85–95. **19. Хилл Т. И.** Современные теории познания [Текст] : Перевод с английского; Общая редакция и предисловие проф. Б. Э. Быховского. – М.: Прогресс, 1965. – 533 с. **20. Шимко І. М.** Дидактичні умови організації самостійної навчальної роботи студентів вищих навчальних закладів : дис. на здобуття наукового ступеня к. пед. н. : 13.00.04 / І. М. Шимко. – Кривий Ріг, 2003. – 180 с. **21. Юрчук В. В.** Современный словарь по психологии / В. В. Юрчук. – Минск: Современное слово, 1998. – 768 с. **22. Юцявичене П. А.** Теория и практика модульного обучения / П. А. Юцявичене. – Каунас: Швиеса, 1989. – 272 с.

Тонне О. Ш. Уточнення поняття «Організація самостійної пізнавальної діяльності вчителя у процесі підвищення кваліфікації»

У статті обґрунтована актуальність організації самостійної пізнавальної діяльності вчителя у процесі підвищення кваліфікації. Представлений аналіз змісту понять «самостійність», «пізнання», «діяльність», «організація». На основі результатів цього аналізу сформульована дефініція «організація самостійної пізнавальної діяльності вчителя у процесі підвищення кваліфікації» у відповідності до якої – це діяльність навчального закладу з упорядкування взаємодії між педагогами та здобувачами освіти, а також іншими суб'єктами й

компонентами педагогічної системи, результатом якої очікується формування у свідомості того, хто навчається певних образів, пов'язаних з предметом навчання. Перспективним чинником організації самостійної пізнавальної діяльності вчителів визначено цілеспрямовану роботу закладів післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: організація, самостійність, пізнання, діяльність, вчителі, підвищення кваліфікації, заклади післядипломної педагогічної освіти.

Тоннэ Е. Ш. Уточнение понятия «Организация самостоятельной познавательной деятельности учителя в процессе повышения квалификации»

В статье обоснована актуальность организации самостоятельной познавательной деятельности учителя в процессе повышения квалификации. Представленный анализ содержания понятий «самостоятельность», «познание», «деятельность», «организация». На основе результатов этого анализа сформулирована дефиниция «организация самостоятельной познавательной деятельности учителя в процессе повышения квалификации» в соответствии с которой – это деятельность учебного заведения по упорядочению взаимодействия между педагогами и соискателями образования, а также другими субъектами и компонентами педагогической системы, результатом которой ожидается формирование в сознании обучающегося определенных образов, связанных с предметом обучения. Перспективным фактором организации самостоятельной познавательной деятельности учителей определено целенаправленную работу учреждений последиplomного педагогического образования.

Ключевые слова: организация, самостоятельность, познания, деятельность, учителя, повышение квалификации, учреждения последиplomного педагогического образования.

Tonne O. Clarification of the Concept «Organization of an Independent Cognitive Activity of the Teacher in the Process of Advanced Training»

Novelty of organizing of self-sustaining cognitive activity of a teacher in professional development process is proved in the article. Content analysis of concepts 'self-sustainability', 'cognition', 'activity', 'organizing' is provided. According to the results of the analysis the author represents definition 'organizing of self-sustaining cognitive activity of a teacher in professional development process' as an educational establishment activity for regulation educators and education course participants interaction, and also other parties and components of education system, due to this interaction there is forming of certain images linked to educational subject in course participant consciousness.

It is proved that focused work of post-graduate pedagogical establishments is a significant factor of organizing of teachers' self-sustaining cognitive activity. It should be added that organizing process is connected to such kinds of management entity's activity as defining set of people necessary for management solution fulfillment; organizational structure forming; activity regulation; functional responsibilities segregation; ranking coherence between staff and education process implementation tools. It is stressed, that sorting of interaction between post-graduate pedagogical establishments' educators and teachers who are mid-career course participants is promising because of communicative and multimedia technologies, personal digital gadgets implementation, as well as cloud services and social networking sites using.

The author considers state specification of organizing of self-sustaining cognitive activity in post-graduate pedagogical establishments' within teachers' professional development process to be top-priority research trend in future.

Key words: organizing self-sustainability, cognition, activity, teachers, professional development, post-graduate pedagogical establishments.

Стаття надійшла до редакції 21.03.2018 р.

Прийнято до друку 25.05.2018 р.

Рецензент – д. пед. н., доц. Мазін В. М.

УДК 37.011.3-051:004

М. О. Шехавцов

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Аналіз сучасного етапу розвитку вищої професійної педагогічної освіти дозволив з'ясувати методологію підходів щодо реалізації дослідження з огляду на експериментальне навчання. Новий період розвитку педагогічної науки характеризується відкритістю до інноваційних ідей, концепцій, течій і напрямів. Існують різноманітні методологічні орієнтири, які впливають на вибір стратегій, методів, дослідницьких програм і зміст наукового пошуку.

У зв'язку з цим особливого значення набуває спрямованість навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах на формування і всебічний розвиток студентів фізичної культури як суб'єктів активної діяльності у процесі фахової підготовки. Важливим є те, що майбутній учитель, з одного боку, має не нав'язливо «демонструвати» свою інтерактивну активність в педагогічному процесі та суб'єкт-суб'єктне ставлення до учнів, а, з іншого – стимулювати